

## PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS

**Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos korupcijos rizikos analizės išvada „Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo nustatymo ar keitimo procesų Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Palangos miesto ir Trakų rajono savivaldybėse“**

| <i>Pateiktos pastabos</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <i>Rekomendacinio pobūdžio pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <i>Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas</i> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| <i>1. Kritinės antikorupcinės pastabos</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                               |
| <p>5.3. Neužtikrinama nuosekli praktika nagrinėjant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo prašymus – sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo pakartotinai pateiktas prašymas gali būti patenkinamas, nors pirminis prašymas buvo atmestas, o pakartotinio prašymo metu reguliavimas ar teritorijų planavimo sprendiniai sklypui nepasikeitė (<i>motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje</i>)</p> <p>5.4. Ne visais atvejais užtikrinamas numatytas 10 d. d. terminas visuomenės pasiūlymų teikimui. Vienais atvejais prašymai patenkinami per nepaaiškinamai greitą terminą, kitais – viršijant nustatytą terminą tris kartus, o unikaliais – patenkinant prašymą iki jo užregistravimo savivaldybėje. Ne visos savivaldybės užtikrina sprendimų viešinimą pagal</p> | <p>6.5 Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai (toliau – VTPSI) prie Aplinkos ministerijos kartu su viešąja įstaiga Statybos sektoriaus vystymo agentūra (toliau – SSVA) parengti gaires, arba mokymus, skirtus savivaldybių darbuotojų teisinėms žinioms pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo ar nustatymo procese pagilinti. Identifikuoti dažniausiai daromas ir šioje analizėje aprašytas klaidas, nurodant sprendimo teisinius pagrindus ir pavišinti šią informaciją geriausią pasiekiamumą užtikrinančiu būdu (<i>dėl pastabų Nr. 5.3. ir Nr. 5.4.</i>)</p> | <p><b>Įgyvendinama</b></p> <p>Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. D1-21, (toliau – Nuostatai) 13 punkte reglamentuota, kad pagrindinė Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos (toliau – TPDRIS) tvarkytoja, duomenų tvarkytoja ir asmens duomenų tvarkytoja yra SSVA, kurios atliekamos funkcijos reglamentuotos Nuostatų 16 punkte. Pagal Nuostatų 16.3, 16.4, 16.6, 16.8 ir 16.9 papunkčius, SSVA tvarko ir administruoja TPDRIS duomenų bazę, užtikrina tinkamą TPDRIS veikimą, TPDRIS techninės ir programinės įrangos funkcionavimą, organizuoja ir koordinuoja TPDRIS duomenų gavėjų ir naudotojų mokymą, organizuoja TPDRIS plėtrą, tobulinimą, priežiūrą, atnaujinimą, pertvarkymą ir kontroliuoja jų vykdymą ir TPDRIS techninės ir programinės įrangos įsigijimą.</p> <p>Per 2025 m. atlikta TPDRIS funkcionalumų analizė, paruošta pradinė užsakymo forma TPDRIS vystymo paslaugų tiekėjui.</p> <p>SSVA buvo nusimačiusi iki 2026 m. II ketv. atlikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos vykdyto projekto „Pažangių e. paslaugų, susijusių su teritorijų planavimu, plėtra (EPTP)“ metu sukurtos paslaugos „Pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo paslauga“ modernizavimo darbus TPDRIS, pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – TPI) 20 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytus reikalavimus. Minėtos priemonės atlikimas yra glaudžiai susijęs su LR Aplinkos ministerijos Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupės vykdoma priemone „<i>Parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1073 „Dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir būdo nustatymo, keitimo tvarkos ir sąlygų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą</i>“.</p> <p>Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinės sistemos paslaugos „Pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo paslauga“ modernizavimo darbai tęsiami. Atliekamas</p> |                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Teritorijų planavimo įstatymo 2 dalies 2 punkto reikalavimus. Išlieka galimybė viešinti tik savivaldybės pasirinktą sprendimų dalį. Dėl to gali kilti neteisėtų susitarimų ir piktnaudžiavimo rizikos (<i>motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje</i>).</p>                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>nurodytos paslaugos modernizavimas pagal STT pateiktus pasiūlymus. Modernizavimo įgyvendinimas užtruko, nes rengiant sprendinius buvo tikslinami funkciniai reikalavimai, susiję su viešinimo ir visuomenės pasiūlymų teikimo funkcionalumu, taip pat užtikrinamas jų suderinamumas su teisės aktų pakeitimais ir kitais TPDRIS funkcionalumais. Atlikus numatytus TPDRIS funkcionalumų modernizavimo darbus per numatytą terminą, bus parengtos gairės / informacija savivaldybių administracijoms kaip naudotis patobulinta paslauga. Darbus planuojama užbaigti iki 2026 m. IV ketvirčio.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| <p>5.6. Teritorijų planavimo reguliavimas galimai nėra pakankamai aiškus sklypų savininkams, todėl jie nesupranta, kada jų teisės yra pažeidžiamos ir nesikreipia dėl tokių pažeidimų. Nevienareikšmiškai savivaldybių darbuotojų suprantamas ir išplėstai aiškinamas bendro naudojimo teritorijų turinys sudaro sąlygas manipuluoti sprendimais (<i>motyvai išdėstyti 4.2. skirsnyje</i>).</p> | <p>6.8. VTPSI kartu su SSVA stiprinti informacijos apie Kitos žemės naudojimo paskirties sklypų, esančių bendro naudojimo teritorijoje, įveiklinimo ir naudojimo visuomenės poreikiams atvejus ir galimybes (savivaldybei perėmus šiuos sklypus savo nuosavybėn, arba kai to nori pats žemės sklypo savininkas) bei galimybes šį naudojimo būdą keisti į kitokį, kai tai numatyta Bendrojo plano brėžinio reglamentų lentelėje, sklaidą, siekiant didinti žemės sklypų savininkų ir savivaldybių darbuotojų išmanymą savivaldybių bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo, teritorijų rezervavimo srityse bei būtinų žingsnių, planuojant perimti privačios nuosavybės žemės sklypus, žinojimą. Aplinkos ministerijai savo komunikaciniais kanalais ir</p> | <p><b>Igyvendinta</b><br/>Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 19 punkte nustatyta viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų – teritorijų planavimas, savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas.<br/>Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – TPI) 7 straipsnio 5 dalies 2 punkte reglamentuota, kad savivaldybės institucijos atlieka savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną.<br/>Nors SSVA, pagal kompetenciją, nėra atsakinga už savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimą, nevykdo šių planų įgyvendinimo stebėsenos, taip pat nėra teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ar formuojanti valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, teritorinės sanglaudos srityje, tačiau tarp kitų SSVA funkcijų yra numatyta ir analizuoti, ir vertinti šalies gyvenamųjų vietovių ir jų sistemų urbanistikos ypatumus, identifikuoti tendencijas, prognozuoti pokyčius, teikti informaciją ir metodinę pagalbą plėtros procesų dalyviams.<br/>SSVA urbanistikos padalinys įsteigtas 2023 metų pabaigoje, konsultavimo veikla pradėta 2024 metais.<br/>SSVA urbanistikos padalinys nuolat konsultuoja savivaldybių administracijų darbuotojus aktualiais teritorijų planavimo ir jų sprendinių įgyvendinimo klausimais ir šių konsultacijų metų atkreipia dėmesį į viešo intereso apsaugą suplanuojant viešųjų erdvių ir bendro naudojimo teritorijų sistemą. Konsultuojama tiek telefonu atsakant į savivaldybėms rūpimus klausimus, tiek proaktyviai vykstant į savivaldybes ir organizuojant mokymus bei savivaldybėms aktualių klausimų aptarimą vietoje. Mokymuose ir diskusijose dalyvauja ne tik savivaldybių administracijos ir vietos politikai bei bendruomenių atstovai.<br/>2025 metais, konsultuojant savivaldybes teritorijų planavimo, bendrųjų planų rengimo ir jų sprendinių įgyvendinimo klausimais, įvyko daugiau nei 30 susitikimų su savivaldybių vyriausiais architektais ir kitais už</p> |  |

|  |                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | <p>pajėgumais prisidėti prie šios informacijos sklaidos (<i>dėl pastabos Nr. 5.6.</i>)</p> | <p>teritorijų vystymą atsakingais savivaldybių administracijų pareigūnais. 2025 m. gruodžio 4 d. kartu su VTPSI surengti mokymai savivaldybėms, kuriuose dalyvavo daugiau nei 60 darbuotojų iš skirtingų Lietuvos savivaldybių. Mokymuose skaitytas pranešimas apie savivaldybių rengiamų bendrųjų planų kokybę, viešo intereso įgyvendinimo teritorijų planavime svarbą, numatant pakankamą želdynų, socialinės infrastruktūros ir bendro naudojimo teritorijų kiekį, nustatant visuomenės poreikius užtikrinančius žemės naudojimo reglamentavimo principus. Akcentuotos dažniausia daromos savivaldybių klaidos rengiant teritorijų planavimo dokumentus, keičiant sklypų paskirtis ir žemės naudojimo būdus.</p> <p>Vykdydama LR aplinkos ministerijos perduotas funkcijas, SSVA taip pat dalyvauja savivaldybių ir vietovės lygmens bendrųjų planų rengimo procedūrose, išduodant planavimo sąlygas bei vertinant derinimui teikiamus savivaldybių bendrųjų planų sprendinius (nuo 2024 metų SSVA pradėta veikla). SSVA vertina viešųjų erdvių ir bendro naudojimo teritorijų suplanavimo pagrįstumą, kompleksiskumą, junglumą ir, pastebėjus trūkumus, teikiamos pastabos planų rengėjams ir savivaldybėms.</p> |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|